

# אלו טרפות פרק שלישי חולין

## מה.

### עין משפט נר מצוה

מד א מיי פ"ב מהל  
טומאה מה הל"מ:  
מה ב מיי פ"ג מהל:  
שמיטה הל' כג סמג  
עשין ג ס' טו"ש י"ד ס'  
לד ספי"ג:  
ג ב מיי שם טו"ש ע"ס  
ספי"ד:  
מו ד מיי שם עשין  
השגות וכ"מ  
טו"ש ע"ס ספי"ה וספי"ו  
ו:  
מה ה ו מיי שם הלכה  
כד טו"ש ע"ס ספי"ו  
ז:  
מט ז ח מיי שם פ"א  
הלכה ו [ז] סמג  
שם טו"ש ע"ס י"ד ס'  
ספי"א:  
י ו מיי פ"ו מהל שמיטה  
הל"א סמג עשין סג  
טו"ש ע"ס י"ד ס' לד ס'  
נא ב מיי פ"ט מהל  
משה הקדשות  
הל"י:  
נב ד מיי פ"ו מהל  
שמיטה הל"ג סמג  
עשין ג טו"ש י"ד ס'  
לד ס"א:  
נג מ ב מיי שם טו"ש ע"ס  
ספי"ד:

**מצטרפין** לבמלא מקדה. לאו משום דנעו למיטתם כ"ש"א  
אלא משום דכ"ש"א פירשו שיעור נקט שיעורא  
דכ"ש"א: **אישתמיטתיה** הא דאמר בו. ס"ד דרב ירמיה  
דאפילו נקצים שיש בהם חסרון קאמר דלמטרפין לרובה מדנקט  
כנפה דמשמע נקצי נפה שיש בהם

חסרון איירי ו ומסיק דזשאין בהן  
חסרון איירי ולא נקט נפה אללא לומר  
דמלאה נקצים כנפה ושון אישתמיטתי  
קשה: **נימלח** ממנה רצועה  
מצטרפת לבאיסר. מימה ליטמועין  
ניקצה וכ"ש רצועה: **כדי** שיבנם  
איסר דרחבו. פירוש לרובו של איסר  
שיושיבו שם על רחבו ויכנס לאפקי  
דך עוביו: **אנסה** עצמה.  
שפטה ו ראשה יתר מלא לטול  
יק נצור: **חורתך** שתי צלעות מבאן  
ומבאן. פירש ר"ח שמים מכאן  
ושמים מכאן והאי חזה לא הוה כההוא  
דמסקת תמיד (דף ל"ב). שלא היו שם  
שום זלעות דמתן צ"ל לא היו כופתין:  
מר

נקבים שיש בהן חסרון מצטרפין לכאיסר ושאיין בהן חסרון מצטרפין לרובא  
בעופא מאי אמר רבי יצחק בר נחמני לדידי מפרשא לי מיניה דרבי אלעזר  
מקפלו ומניחו על פי הקנה אם חופה את רוב הקנה טרפה ואם לאו כשרה  
אמר רב פפא וסימניך נפיא ינפחתה כדלת אמר רב נחמן כדי שיבנם איסר  
לרחבו ה"נסדקה אמר רב אפילו לא נשתייר בה אלא חוליא אחת למעלה  
וחוליא אחת למטה כשרה אמרוה קמיה דרבי יוחנן אמר מה חוליא ומה  
חוליא דקאמר רב אלא אימא אפילו לא נשתייר בה אלא משהו למעלה  
ומשהו למטה כשרה אמרוה קמיה דרבי יוחנן משמיה דרבי יוחנן הכי אמר  
לדו ידעין חברין בבליאי לפרושי כי האי טעמא תנא רבי חייא בר יוסף קמיה  
דרבי יוחנן וכל הצואר כולו כשר לשחיטה מטבעת הגדולה עד כנפי ריאה  
התחתונה אמר רבא תחתונה שהיא עליונה שאני אמר וכל שפושטת צוארה  
ורועה ובלבד שלא תאנס בעי רב חנינא ואיתימא רב חנינא אנסה עצמה מהו  
תיקן יתיב רבי יוחנן ורשב"ל נפק מילתא מבינייהו אנס בסמינים ושחמ  
פסולה יניקב הקנה למטה מן החזה נידון כריאה תנו רבנן א"אזיהו חזה זה  
הרואה את הקרקע למטה עד הצואר למעלה עד הכרס שתי צלעות  
משתי דפנות איך ואיך וזהו חזה הניתן לכהנים: יניקב קרום של מוח: רב  
ושמואל דאמרי תרוייהו קרמא ע"עילאה אע"ג דלא איניקיב תתאה ואמרי לה  
יעד דאיניקיב תתאה אמר רבי שמואל בר נחמני וסימניך חייאת דמתנח ביה  
מוחא אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי כנגדו בביצים ניכר  
א"ר שמעון בן פזי אמר ריב"ל משום בר קפרא מוח כל מה שבקדירה  
נרדן כמות התחיל למשוך נרדן כחוט השדרה ומהיכן מתחיל לימשך אמר  
רבי יצחק בר נחמני לדידי מפרשא לי מיניה דרבי יהושע בן לוי יכמין שני  
פולין

ומעשה נפה השיבון: **נפתחה** כמין דלת. ולא נטל הפחת אללא תלוי ועומד זקוף שם כעין דלת כמזוחמו: **כדי שיכנס איסר לרצו**. ושיעור  
גדול הוא זה מאיסר דהכל צעין נכנס ויואל משום דאין כאן חסרון והדלת כותם את הנקב: **נסדקה**. לארכה. וקילח מכלוהו דהיכא  
דנפסק לרצוה צרובא מתוך שהריאה מושכת למטה והצואר מושך למעלה ניתק והולך לגמרי ולא הדר חלים שולד"א צלע"א אבל לארכה  
כל כמה שהצואר נמשך הסדק סוגר והולך הלך הדר חלים: **חוליא**. טבעת שמעתי. וצעני נראה שהן שלש טבעות דאמרין צמנות  
(דף נט). **כדי שיכרוך** וישלש הו"א חוליא לגבי צליית: **מה חוליא ומה חוליא**. למה לכס החוליות הללו דקאמר רב: **הכי גרסין**  
**אמרנה קמיה דרבי יוחנן משמיה דרבי יוחנן הכי** ולא גרסין **איכא דאמרי**: **הכי**. כדקאמר רבי יוחנן משהו למעלה ומשהו למטה  
אמרנה קמיה משמיה דרבי יוחנן: **הצרין צללאי**. רבי יוחנן מצבל סליק: **כי האי טעמא**. לשבח קאמר: **מטבעת הגדולה**.  
**כרבי יוסי כרבי יהודה ומחוקמו** צפ"ק (לעיל דף י"ב). נקט לה מיהו אכן קיימא לן כרבי חנינא בן אנטונינוס דמשפוי כובע ולמטה כשרה  
ונלעיל י"ג. דהיינו למעלה מן הטבעת: **כנפי ריאה**. אוני ריאה: **הסחוסה**. כדמפרש רבא תחתונה כשהצדמה תלויה דהיינו אונות קטנות  
שהיא עליונה כשאחזין בקנה והריאה תלויה למטה: **כנפי**. כמות שהן נמתחין ופורשין כנפים למעלה אע"פ שהקנה יורד ציניהם  
עד מקום ציצורין: **שאני אומר כל שפושטת צוארה ורועה**. ולא יתן לך אני מדין אשתי חתונה שהיא עליונה שלא תאמר תחתונה  
כשאחזין הקנה דהיינו כנגד כל הריאה: **מה הריאה**: **שלא תאנס**. למשך השחיטה חוץ לחוץ צד אדם: **אנסה עצמה**. לפשוט מאל צוארה צמנת  
שמיטה מהו: **תיקן**. ולתומרה וכן הלכה: **למטה מן החזה**. למקום שאין ראו לשחיטה: **נידון כריאה**. צננך משהו ולא צרוב כרגרמ:  
**ס"ר איזוה חזה**. לגבי חזה ושוק של שלמים הניתן לכהנים: **הרואה את הקרקע**. אינו משצר מן הצלעות בגובה הצדדין כלום אללא השומן  
התחתון כמות שהוא וצחקוס שזראשי הצלעות: **למעלה עד הכרס** וכו'. ושיעור ארכו למעלה עד הכרס כשהצדמה תלויה להפשיט  
היו נוטלים אותו וחוקר צ' צלעות הקטנות העליונות עמו משמי דפנות אחד מכלן והן כשצבי הקנה ונקראין פורל"ל"א:  
**קרמא עילאה**. המחובר לגולגולת מצפנים: **ואע"ג דלא איניקיב סחא**. הקרום הרך ששהמוח מונח בתוכו: **חייסא**. שק כמו  
(ב"מ דף ט"ז): **חייסא דקריטרי**: **דמתנח ביה מוחא**. שהמוח מונח בתוכו: **כנגדו צביים ניכר**. צבלי זכר חתה יכול להכיר (ז"ל) צבילת  
המוח שגם להן יש שני קרומים לצד הכיס והאחד חיון ואחד שהצבים מונחים בו. ומתוך שקרום התחתון של מוח דל מוח דל מוח וחוץ  
ניכר לגמרי ונראה כמותו כמותו הוא נתן לו סימן צביים: **לזאת מן הקדירה**. בגולגולת עד שלא התחיל ללאת מן הקדירה למטה חוץ  
שהרי חוט השדרה מן המוח הוא צא: **נידון מוח**. צננך משהו: **לימשך**. ללאת מן הקדירה לצד החוט: **נידון כחוט**. צפסיקת הרוב:

פולין

**אטייקורי** מטייקרי צי. וכצדין הס צמה שאני סועד אלס והנחמס  
היא ואין זו מנתה: **כנפה**. הגרמת סביב סביב להיקפה נקצים  
דקיס כנפה: **מלטרפין הנקצים לרובא**. אילו היו כולן מחוזרים  
יחד היה רובא נפסק טרפה: **וצגולגולת**. לגבי אהל המת תניא

(אהלות פ"ב משה א) צההיא דכמה  
חסרון צשדרה קמיה סיפא וצגולגולת  
כדי שינטל מן החי וימות הוא חסרון  
ולא מטמא ואמרין צצכורות (דף נ"ח).  
כמה ינטל מן החי וימות כמלא מקדה  
של רופאים ומני עלה דאס יש צו  
נקב אחד ארוך שאין עגול רואים  
אותו אם יתנו ארכו לעגלו והיו כמלא  
מקדה הוא חסרון או אפילו יש צו  
נקצים קטנים הרבה כולן מלטרפין  
לכמלא מקדה: **אלמא** כיון. דשיעור  
חסרון גולגולת כמלא מקדה הוא  
מלטרפין נקצים הקטנים לכמלא  
מקדה כאלו הוא חד נקב ולא יבנין  
צבו שיעורא אמרינן: **והכל נמי**.  
**אע"ג** (ה) דצפסקות שיעורא לרובא  
עדי נקובה תנן צצמתיתין (לקמן דף  
נ"ד). כד כמה חסר עד כאיסר  
האיעולקי חסרה נקב טרפה עריפתו  
צכאיסר וגבי נקצים קטנים א"ל צעי  
כאיסר לשעריניהו: **אישתמיטתיה**.  
להאי מקשה: **מלטרפין לרובא**. דהו  
כפסיקה צעלנא דלא מייסרל וניקצה  
כנפה נמי צדליקא חסרון: **ניטלה**  
**הימנה רצועה**. לארכה דאיכא חסרון:  
**מלטרפס לכאיסר**. א"ל (ו) כי מעגלת  
לה הו"א איסר טרפה: **בעופא**. נקצים  
דחסרון צעוף דליכא למימר צגרגרת  
דידיה כאיסר צכמה הוה שיעוריה:  
**מקפלו**. חוקר למטה מן הנקצים  
וצלדיהם עד שיוכל לקפל הרצועה  
שהן צה כלפי פי הקנה ומניחו למקום  
הנקצים ע"פ הקנה: **אס חופה**.  
צין הנקצים והשלס שצין נקב  
את רוב הקנה אע"ג צצנצקים גרידי  
ליכא רובא: **טריפה**. הואיל ויש בהן  
חסרון ושיעור סמינת נקצים זה לזה  
כנפה דהא איניקבה כנפה קיימין:  
**וסימניך**. שלא תשכח שמועה זו ולא  
תימא כאיסר או מלטרפין לרובא:  
**נפיא**. כעין שפושטת הפפה שמימין  
שם יריעות וצו הסוס על פי העוגל.  
וזה סימן יהא לך נקבה כנפה שאלת

ומעשה נפה השיבון: **נפתחה** כמין דלת. ולא נטל הפחת אללא תלוי ועומד זקוף שם כעין דלת כמזוחמו: **כדי שיכנס איסר לרצו**. ושיעור  
גדול הוא זה מאיסר דהכל צעין נכנס ויואל משום דאין כאן חסרון והדלת כותם את הנקב: **נסדקה**. לארכה. וקילח מכלוהו דהיכא  
דנפסק לרצוה צרובא מתוך שהריאה מושכת למטה והצואר מושך למעלה ניתק והולך לגמרי ולא הדר חלים שולד"א צלע"א אבל לארכה  
כל כמה שהצואר נמשך הסדק סוגר והולך הלך הדר חלים: **חוליא**. טבעת שמעתי. וצעני נראה שהן שלש טבעות דאמרין צמנות  
(דף נט). **כדי שיכרוך** וישלש הו"א חוליא לגבי צליית: **מה חוליא ומה חוליא**. למה לכס החוליות הללו דקאמר רב: **הכי גרסין**  
**אמרנה קמיה דרבי יוחנן משמיה דרבי יוחנן הכי** ולא גרסין **איכא דאמרי**: **הכי**. כדקאמר רבי יוחנן משהו למעלה ומשהו למטה  
אמרנה קמיה משמיה דרבי יוחנן: **הצרין צללאי**. רבי יוחנן מצבל סליק: **כי האי טעמא**. לשבח קאמר: **מטבעת הגדולה**.  
**כרבי יוסי כרבי יהודה ומחוקמו** צפ"ק (לעיל דף י"ב). נקט לה מיהו אכן קיימא לן כרבי חנינא בן אנטונינוס דמשפוי כובע ולמטה כשרה  
ונלעיל י"ג. דהיינו למעלה מן הטבעת: **כנפי ריאה**. אוני ריאה: **הסחוסה**. כדמפרש רבא תחתונה כשהצדמה תלויה דהיינו אונות קטנות  
שהיא עליונה כשאחזין בקנה והריאה תלויה למטה: **כנפי**. כמות שהן נמתחין ופורשין כנפים למעלה אע"פ שהקנה יורד ציניהם  
עד מקום ציצורין: **שאני אומר כל שפושטת צוארה ורועה**. ולא יתן לך אני מדין אשתי חתונה שהיא עליונה שלא תאמר תחתונה  
כשאחזין הקנה דהיינו כנגד כל הריאה: **מה הריאה**: **שלא תאנס**. למשך השחיטה חוץ לחוץ צד אדם: **אנסה עצמה**. לפשוט מאל צוארה צמנת  
שמיטה מהו: **תיקן**. ולתומרה וכן הלכה: **למטה מן החזה**. למקום שאין ראו לשחיטה: **נידון כריאה**. צננך משהו ולא צרוב כרגרמ:  
**ס"ר איזוה חזה**. לגבי חזה ושוק של שלמים הניתן לכהנים: **הרואה את הקרקע**. אינו משצר מן הצלעות בגובה הצדדין כלום אללא השומן  
התחתון כמות שהוא וצחקוס שזראשי הצלעות: **למעלה עד הכרס** וכו'. ושיעור ארכו למעלה עד הכרס כשהצדמה תלויה להפשיט  
היו נוטלים אותו וחוקר צ' צלעות הקטנות העליונות עמו משמי דפנות אחד מכלן והן כשצבי הקנה ונקראין פורל"ל"א:  
**קרמא עילאה**. המחובר לגולגולת מצפנים: **ואע"ג דלא איניקיב סחא**. הקרום הרך ששהמוח מונח בתוכו: **חייסא**. שק כמו  
(ב"מ דף ט"ז): **חייסא דקריטרי**: **דמתנח ביה מוחא**. שהמוח מונח בתוכו: **כנגדו צביים ניכר**. צבלי זכר חתה יכול להכיר (ז"ל) צבילת  
המוח שגם להן יש שני קרומים לצד הכיס והאחד חיון ואחד שהצבים מונחים בו. ומתוך שקרום התחתון של מוח דל מוח דל מוח וחוץ  
ניכר לגמרי ונראה כמותו כמותו הוא נתן לו סימן צביים: **לזאת מן הקדירה**. בגולגולת עד שלא התחיל ללאת מן הקדירה למטה חוץ  
שהרי חוט השדרה מן המוח הוא צא: **נידון מוח**. צננך משהו: **לימשך**. ללאת מן הקדירה לצד החוט: **נידון כחוט**. צפסיקת הרוב:

ומעשה נפה השיבון: **נפתחה** כמין דלת. ולא נטל הפחת אללא תלוי ועומד זקוף שם כעין דלת כמזוחמו: **כדי שיכנס איסר לרצו**. ושיעור  
גדול הוא זה מאיסר דהכל צעין נכנס ויואל משום דאין כאן חסרון והדלת כותם את הנקב: **נסדקה**. לארכה. וקילח מכלוהו דהיכא  
דנפסק לרצוה צרובא מתוך שהריאה מושכת למטה והצואר מושך למעלה ניתק והולך לגמרי ולא הדר חלים שולד"א צלע"א אבל לארכה  
כל כמה שהצואר נמשך הסדק סוגר והולך הלך הדר חלים: **חוליא**. טבעת שמעתי. וצעני נראה שהן שלש טבעות דאמרין צמנות  
(דף נט). **כדי שיכרוך** וישלש הו"א חוליא לגבי צליית: **מה חוליא ומה חוליא**. למה לכס החוליות הללו דקאמר רב: **הכי גרסין**  
**אמרנה קמיה דרבי יוחנן משמיה דרבי יוחנן הכי** ולא גרסין **איכא דאמרי**: **הכי**. כדקאמר רבי יוחנן משהו למעלה ומשהו למטה  
אמרנה קמיה משמיה דרבי יוחנן: **הצרין צללאי**. רבי יוחנן מצבל סליק: **כי האי טעמא**. לשבח קאמר: **מטבעת הגדולה**.  
**כרבי יוסי כרבי יהודה ומחוקמו** צפ"ק (לעיל דף י"ב). נקט לה מיהו אכן קיימא לן כרבי חנינא בן אנטונינוס דמשפוי כובע ולמטה כשרה  
ונלעיל י"ג. דהיינו למעלה מן הטבעת: **כנפי ריאה**. אוני ריאה: **הסחוסה**. כדמפרש רבא תחתונה כשהצדמה תלויה דהיינו אונות קטנות  
שהיא עליונה כשאחזין בקנה והריאה תלויה למטה: **כנפי**. כמות שהן נמתחין ופורשין כנפים למעלה אע"פ שהקנה יורד ציניהם  
עד מקום ציצורין: **שאני אומר כל שפושטת צוארה ורועה**. ולא יתן לך אני מדין אשתי חתונה שהיא עליונה שלא תאמר תחתונה  
כשאחזין הקנה דהיינו כנגד כל הריאה: **מה הריאה**: **שלא תאנס**. למשך השחיטה חוץ לחוץ צד אדם: **אנסה עצמה**. לפשוט מאל צוארה צמנת  
שמיטה מהו: **תיקן**. ולתומרה וכן הלכה: **למטה מן החזה**. למקום שאין ראו לשחיטה: **נידון כריאה**. צננך משהו ולא צרוב כרגרמ:  
**ס"ר איזוה חזה**. לגבי חזה ושוק של שלמים הניתן לכהנים: **הרואה את הקרקע**. אינו משצר מן הצלעות בגובה הצדדין כלום אללא השומן  
התחתון כמות שהוא וצחקוס שזראשי הצלעות: **למעלה עד הכרס** וכו'. ושיעור ארכו למעלה עד הכרס כשהצדמה תלויה להפשיט  
היו נוטלים אותו וחוקר צ' צלעות הקטנות העליונות עמו משמי דפנות אחד מכלן והן כשצבי הקנה ונקראין פורל"ל"א:  
**קרמא עילאה**. המחובר לגולגולת מצפנים: **ואע"ג דלא איניקיב סחא**. הקרום הרך ששהמוח מונח בתוכו: **חייסא**. שק כמו  
(ב"מ דף ט"ז): **חייסא דקריטרי**: **דמתנח ביה מוחא**. שהמוח מונח בתוכו: **כנגדו צביים ניכר**. צבלי זכר חתה יכול להכיר (ז"ל) צבילת  
המוח שגם להן יש שני קרומים לצד הכיס והאחד חיון ואחד שהצבים מונחים בו. ומתוך שקרום התחתון של מוח דל מוח דל מוח וחוץ  
ניכר לגמרי ונראה כמותו כמותו הוא נתן לו סימן צביים: **לזאת מן הקדירה**. בגולגולת עד שלא התחיל ללאת מן הקדירה למטה חוץ  
שהרי חוט השדרה מן המוח הוא צא: **נידון מוח**. צננך משהו: **לימשך**. ללאת מן הקדירה לצד החוט: **נידון כחוט**. צפסיקת הרוב:

פולין

(א) [לקמן ט"ז:] (ב) [לקמן  
ד"ג:] (ג) [נסחיה פ"ט:  
ט"ז:] (ד) [מוספתא פ"ט  
ה"ג:] (ה) [לקמן ט"ו:]  
ו) גי רש"ל וצגולגולת  
זש"א כמלא מקדה ובה"א  
כדי וכו' וע"ש שכתב ש"ס  
כרשי ועין רש"ל (א) וצ"ל  
המות צדלים גם לכן וכו'  
ומתקן מינת רביאל רש"ל,  
(ח) הצלעות פ"ב משה ג.]

### הנהרות הב"ח

(א) שש"ד  
(ב) דבפסיקת הרגרות  
שיעורא: (ג) ר"ח מלטרפין  
לכאיסר כ"ד מועגלת:

### מוסף רש"י

נקב אחד ארוך.  
ונקדה חסרון (לקמן  
ו). מצטרפים למלא  
מקדה. וכן אינה  
מתמיה צלח לית שמה.  
פונתה דשריה וצגולגולת  
צלחלת (פ"ב מ"ג) דהיינו  
כדי שינטל מן החי וימות,  
דכי אמרין צצפקין  
(צג) גבי שדה הן  
לטרפה (לקמן ו). חברין  
בבליא. ר' יוחנן מצבל  
הוה ועלה לארץ ישראל  
(גיטין ע"ח).

### שיטה מקובצת

א) וכו' נקבים קטנים נמי  
בעי כאיסר: (ב) שהוא  
מחפשי בחסוהו שבאישי  
הצלעות: (ג) הקרום הרך  
שהמוח מונח בתוכו  
ה"ס"ד ומה"ד וסימניך  
לכ"ד קרמא תתאה ה"ס"ו:  
ז) יכול להכיר דברות  
המות: (ח) משום דבי"ש  
פירוש שיעורין נקט:  
ט) שיש בהם חסרון קטנים  
ומשני דבשאר: (י) אנסה  
עצמה שפושטה צוארה  
יותר מדאי:

### רבינו גרשום

ניקבה כנפה. כלומר  
הגרגרת שניקבה ולא  
ניקבה מקומם אחד אלא  
ברוב מקומות ניקב נקבים  
דקין מצטרפת לרובה  
כלומר אם בין כל הני  
נקבים שיעורין כרוב חללה  
טרפה. מתיב ר' ירמיה  
בר אבא ובגולגולת שיש  
בה נקב אחד ארוך כו'  
מצטרפין לכמלא מקדה  
דשיעור נקב לגולגולת  
לענין טרפה כמלא מקדה:  
הכא נמי כיון דשיעורו  
ככאיסר כו' כדבעינן  
למימר חסרון שפחתה  
כדי שיכנס איסר לרצוה:  
בנופא מאי. כלומר בנופא  
דאין אנו יחילין צינור  
נקבים שיש בהן חסרון  
ככאיסר שהקנה אינו רחב  
כל כך הו"א משערינן.  
מקפלו ומניחו על פי  
הקנה כו'. כלומר ע"פ  
נקב הקנה: וסימניך נפיא.  
כלומר כשם ששוחטין  
נפיא ע"פ העוגל כך  
שוחטין הכא ומניחו על

(א) וכו' גרסת ספרי התורה  
לניט צורן נגמ' לאן ועי'  
צ"מ צייד' סימן ל"ד.  
(ב) נראה דל"ל אמר ליה ר"ח  
כד יוסף ל"ב.